

T.C.
SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : E-15591373-010.06.01-86502829
Konu : Türkiye-İran Sosyal Güvenlik Anlaşması

20.12.2023

GENELGE
2023/28

Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması 16.04.2016 tarihinde Ankara'da, Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma ise 19.07.2022 tarihinde Tahran'da imzalanmıştır.

Anlaşma ve İdari Anlaşma 01.05.2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

BİRİNCİ KISIM
GENEL AÇIKLAMALAR

Anlaşma; Genel Hükümler, Uygulanacak Mevzuatla İlgili Hükümler, Özel Hükümler, Çeşitli Hükümler ile Geçici ve Son Hükümler olmak üzere 5 bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde; Anlaşmanın mevzuatsal ve kişisel kapsamı, akit taraf sigortalılarının eşit haklara sahip olduğu, sosyal güvenlik alanındaki hakların diğer akit tarafta da kullanılabilmesine ilişkin hükümler,

İkinci bölümde; çalışanlar, geçici görevliler, uluslararası taşımacılık işletmeleri personeli ve gemi adamları ile diplomatik temsilcilik görevlilerinin hangi akit tarafın sosyal güvenlik mevzuatına tabi tutulacağına ilişkin hükümler,

Üçüncü bölümde; hastalık ve analık sigortası kapsamında sağlanacak yardımlarda sürelerin birleştirilmesi, yaşlılık, malullük ve ölüm sigortalarına ilişkin hükümler ile meslek hastalığı, cenaze yardımı, işsizlik sigortası ve aile yardımlarına ilişkin hükümler,

Dördüncü bölümde, Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin çeşitli hükümler,

Beşinci bölümde ise Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ve yürürlükte kalma süresi ile Anlaşma öncesi ve sonrası haklara ilişkin hükümler,
yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.Kavramlar

Bu Genelgede geçen;

1. Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
2. Kanun: 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,
3. Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasını,
4. İdari Anlaşma: Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşmayı,
5. Mevzuat: Yürürlükte bulunan ve Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen kanun, tüzük ve yönetmelikleri,
6. Yetkili Makam: Anlaşma kapsamında yer alan mevzuatın uygulanması ile görevli olan Bakanlıkları,
7. Yetkili Kurum: Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatın uygulanmasından sorumlu kurum veya kurumları,
8. Akit Taraflar: Türkiye Cumhuriyetini ve İran İslam Cumhuriyetini,
9. Sigortalı: Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatın uygulandığı ve uygulanmış olduğu kişiyi,
10. Hak Sahibi: Yardımlar hangi mevzuata göre yapılıyorsa, o mevzuata göre hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kişileri,
11. Aile Bireyi: Yetkili kurumca uygulanan mevzuata göre aile bireyi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen kişileri,
12. Sigortalılık Süresi: Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuata göre sigorta primi ödenmiş ya da ödenmiş sayılan süreleri,
13. Gelir, Aylık ve Yardım: Anlaşmanın 2 nci maddesi kapsamında verilen tüm aylıklar ile diğer nakdi ve aynı yardımları,
14. İkamet: Akit tarafların mevzuatında tanımlanan veya kabul edilen sürekli ikameti,
15. Bulunma: Akit tarafların mevzuatında tanımlanan veya kabul edilen geçici ikameti

ifade eder.

2. Anlaşmanın Uygulama Alanı

Anlaşmanın kişisel kapsamında; Türkiye bakımından Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ve bunların aile bireyleri ile hak sahipleri yer almaktadır. Anlaşma;

Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında hizmet akdine tabi olarak çalışanlar için malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık, analık ve işsizlik sigortasını,

Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında hizmet akdine tabi olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar için malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortasını,

Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında devlet memurları ve diğer kamu görevlileri için malullük, yaşlılık ve ölüm sigortasını

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

kapsamaktadır.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesinde belirtilen sandıklar, Anlaşma kapsamında olup Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında olanlar için uygulanan Anlaşma hükümleri bunlar hakkında da uygulanacaktır. Bu kişiler hakkında İran yetkili kurumları ile yapılacak yazışmalara Kurum aracılık yapacaktır. Ancak talep formülerinin düzenlenerek Kuruma intikal ettirilmesi ile ilgili işlemler, ilgili sandık tarafından gerçekleştirilecektir.

3. Yetkili Kurumlar

İdari Anlaşmanın 2 nci maddesine göre yetkili kurum; Türkiye için Sosyal Güvenlik Kurumu, İran için Sosyal Güvenlik Kurumu (SSO)'dur.

İKİNCİ KISIM ANLAŞMANIN UYGULANMASI VE FORMÜLER

Kurumumuz ile İran yetkili kurumu arasında yapılacak yazışmalarda, Anlaşmanın 23 üncü maddesi uyarınca akit tarafların resmi dilleri kullanılacaktır.

Anlaşmanın uygulanmasında kullanılmak üzere, İdari Anlaşmanın 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına istinaden TR/IRI ve IRI/TR rumuzlarıyla Türkçe ve Farsça olmak üzere 10 adet formüler ihdas edilmiştir. Kurumca düzenlenecek formülerin rumuzunda "TR/IRI", İran yetkili kurumlarınca düzenlenecek olan formülerin rumuzunda ise "IRI/TR" ibaresi yer alacaktır.

Anılan formüler, Kurum intranet sayfasında "Kurumsal/Dokümanlar/Yurtdışı/Formülerler" bölümünde yayınlanmıştır. Formüler, bu Genelgede yer alan açıklamalar doğrultusunda, bilgilerin doğruluğu kontrol edildikten sonra bilgisayar ortamında eksiksiz ve doğru bir şekilde doldurularak onaylanacaktır.

Formülerin iki ülke yetkili kurumları arası alışverişinde üst yazı niteliğinde kullanılmak üzere TR/IRI 001 - IRI/TR 001 "Bildirim" formüleri ihdas edilmiştir. Türkiye'den İran'a her türlü bilgi-belge taleplerinde ve gönderilmesinde üst yazı mahiyetinde kullanılacak TR/IRI 001 "Bildirim" formüleri eksiksiz ve doğru bir şekilde bilgisayar ortamında doldurularak İran yetkili kurumuna gönderilecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM UYGULANACAK MEVZUATIN BELİRLENMESİ

İkili sosyal güvenlik anlaşmalarının temel ilkelerinden biri de çalışılan ülke mevzuatına tabi olunmasıdır. Anlaşmanın 9 ila 11 inci maddelerinde bu kurala istisna olarak geçici görevle diğer akit tarafa gönderilenlerin, uluslararası taşımacılık işletmeleri personelinin, gemi mürettebatı ve gemide çalışanların, diplomatik misyonlarda ve konsolosluklarda çalışan diplomatlar ile buralarda çalışan diğer kişilerin hangi akit tarafın mevzuatına tabi olacaklarına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Anlaşmanın 12 nci maddesinde ise 8 ila 11 inci maddelerdeki hükümlere istisna getirilebileceği öngörülmüştür.

1. Bir İşin İcrası İçin Diğer Akit Tarafa Gönderilen Sigortalının Tabi Olacağı Mevzuat

Bir işin icrası için Türkiye'den İran'a veya İran'dan Türkiye'ye gönderilen sigortalılar hakkında uygulanacak mevzuata ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.1. Bir İşin İcrası İçin Türkiye'den İran'a Gönderilen Çalışanlar

1.1.1 İlk 24 Aylık Süre İçin

İlgili hükümler	Anlaşmanın 9 uncu maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
TR/IRI 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

Anlaşmanın 9 uncu maddesi gereğince, Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında sigortalı olarak çalışanlardan, işvereni tarafından bir işin icrası için İran'a gönderilenler 24 ayı aşmamak üzere Türk mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Geçici görevlendirme talebi yapılırken çalışan veya işveren tarafından doldurulacak olan Ek-1'de yer alan "4-1(a) İçin Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi" ve ekinde görev yazısı, İran'daki işveren ile yapılmış olan sözleşme, İran'da çalışacağı iş yeri ve adres bilgilerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Başvuruya istinaden TR/IRI 101 formleri, Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamındaki sigortalının iş yeri dosyasının bulunduğu sosyal güvenlik il müdürlüğü (SGİM) veya sosyal güvenlik merkezi (SGM) tarafından üç nüsha halinde düzenlenerek iki nüshası İran yetkili kurumuna iletilmek üzere sigortalı veya işverene verilecek ve bir nüshası da dosyasında saklanacaktır.

Geçici görevlendirme süresi 24 ayı aşmamak kaydıyla, sigortalının geçici görevlendirildiği süre kadar formlerin (3.1) numaralı kısmına başlangıç ve bitiş tarihleri belirtilerek kaydedilecektir.

1.1.2. İlk 24 Aylık Sürenin Dolmasından Sonra

İlgili hükümler	Anlaşmanın 9/2 nci maddesi, İdari Anlaşmanın 5 inci maddesi
TR/IRI 102	Görev Süresinin Uzatılması

Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamındaki sigortalının İran'daki görev süresinin toplamda 24 ayı aşması ve işverenin talep etmesi halinde, geçici görev süresi yetkili kurumların karşılıklı mutabakatı ile 36 ay daha (toplamda 60 ayı geçmeyecek şekilde) uzatılabilmektedir. Ayrıca, Anlaşmanın 12 nci maddesi gereğince yukarıda belirtilen duruma istisna teşkil eden hallerde de, İran yetkili kurumu ile mutabık kalınması durumunda, toplamda 60 aya kadar olan mevzuata tabi kalma süresi uzatılabilecektir.

Görev süresinin uzaması halinde çalışan veya işveren tarafından Ek-1'deki "4-1(a) İçin Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi" ve ekinde görev yazısı, İran'daki işveren ile yapılmış olan sözleşme, İran'da çalışacağı iş yeri ve iş yeri adres bilgilerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Geçici görev süresinin uzatılmasına ilişkin; 4/1-(a) sigortalıları için işverenlerce SGİM/SGM'lerin Yurtdışı İşlemleri Servisine yapılan taleplere istinaden üç nüsha olarak düzenlenen TR/IRI 102 formlerinin (A) bölümü doldurulacaktır. Formülerin (3.1) numaralı kısmındaki süre toplamda 60 ayı geçmeyecek şekilde görev süresi kadar olacaktır. Geçici görev süresinin uzatılmasına ilişkin yazışmalar Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü (EHGM) tarafından gerçekleştirileceğinden, bu şekilde düzenlenerek Yurtdışı Sözleşmeler ve Emeklilik Daire Başkanlığına (YSEDB) iki nüshası gönderilen TR/IRI 102 formleri, YSEDB tarafından TR/IRI 001 "Bildirim" formleri ekinde İran'a iletilecektir.

İran yetkili kurumu tarafından onay verilmesi halinde (B) bölümü doldurularak Kuruma tekrar gönderilen TR/IRI 102 formleri geciktirilmeden YSEDB tarafından ilgili SGİM/SGM'ye gönderilecektir. Formülerini alan SGİM/SGM tarafından formülerin bir örneği sigortalıya veya işverene verilecek/gönderilecek ve onaylanmış nüsha ise dosyasında muhafaza edilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.1.3. Kanunun 4/1-(b) ve 4/1-(c) Bentleri Kapsamında Çalışanlar

Anlaşmanın 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamındaki devlet memurları ile 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki ikameti Türkiye'de olan Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamındaki sigortalılar için TR/IRI 101 formüleri düzenlenmeyecektir.

Bu sigortalıların bir örneği Ek 2'de yer alan "4-1(b) ve 4-1(c) İçin Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi" ile başvuruları üzerine düzenlenecek Ek 2A'da yer alan "4-1(b) ve 4-1(c) İçin Türk Mevzuatına Tabi Kalma Belgesi" 3 nüsha olarak düzenlenerek gereği halinde İran yetkili kurumuna ibraz edilmek üzere sigortalı ve/veya işverene verilecek ve bir nüshası da dosyasında saklanacaktır.

1.2. Bir İşin İcrası İçin İran'dan Türkiye'ye Gönderilen Çalışanlar

1.2.1. İlk 24 Aylık Süre İçin

İlgili hükümler	Anlaşmanın 9 uncu maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
IRI/TR 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

Anlaşmanın 9 uncu maddesinin birinci fıkrası gereği; İran mevzuatına tabi işveren tarafından Ülkemize geçici görevle gönderilenler 24 ayı aşmamak üzere İran mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Bu şekilde Ülkemize gönderilen çalışanın İran mevzuatına tabi kalmaya devam edebilmesi için İran yetkili kurumu tarafından 24 ayı aşmayacak şekilde düzenlenmiş olan IRI/TR 101 formülerinin Kuruma ibraz edilmesi gerekmektedir.

Kuruma intikal eden IRI/TR 101 formüleri üzerinde herhangi bir onay işlemi yapılmayacaktır. Formülerin ilgili SGİM/SGM'ye intikal etmesi durumunda, formülerin bir örneği Yurtdışı İşlemleri Servisi tarafından görevli olarak geldiği iş yeri dosyasının bulunduğu servise iletilerek, çalışanın ayrıca Kurum tarafından yersiz tescilinin yapılması önlenecektir.

1.2.2. İlk 24 Aylık Sürenin Dolmasından Sonra

İlgili hükümler	Anlaşmanın 9/2 nci maddesi, İdari Anlaşmanın 5 inci maddesi
IRI/TR 102	Görev Süresinin Uzatılması

İran mevzuatına tabi çalışmakta iken geçici görevle Türkiye'ye gönderilen İran sigortalısının görev süresinin toplamda 24 ayı aşması halinde Kurumun muvafakatının alınması kaydıyla, Anlaşmanın 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre ilgili sigortalı 36 ay daha (toplamda 60 ayı geçmeyecek şekilde) İran mevzuatına tabi kalmaya devam edecektir.

Bu durumda olan sigortalı hakkında görev süresi bitmeden önce İran yetkili kurumunca (A) bölümü doldurularak düzenlenecek olan IRI/TR 102 formüleri YSEDB'ye gönderilecektir. YSEDB tarafından formülerin (B) bölümünün (6.3) numaralı kısmında yer alan görev uzatma süresi kaydedilip onaylandıktan sonra bir nüshası İran yetkili kurumuna geciktirilmeden iade edilecektir.

YSEDB tarafından görev süresinin uzatılmasına ilişkin formülerin bir nüshası geçici görevlinin iş yeri dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderilecektir. Onay formülerinin bir nüshası Yurtdışı İşlemleri Servisi tarafından gereği yapılmak üzere geçici görevli olarak Ülkemizde çalıştığı iş yerinin dosyasının bulunduğu servise iletilecektir.

Ayrıca, Anlaşmanın 12 nci maddesi gereğince yukarıda belirtilen duruma istisna teşkil eden

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

hallerde de, Kurumun muvafakıyla toplamda 60 aya kadar olan mevzuata tabi kalma süresi uzatılabilecektir.

İran yetkili kurumundan alınan geçici görev süresinin uzatılmasına dair taleplerin SGİM/SGM'ye gelmesi durumunda söz konusu talepler geciktirilmeden YSEDB'ye intikal ettirilecektir.

2. Diplomatik Temsilciliklerde İstihdam Edilenler

Anlaşmanın 11 inci maddesinde diğer akit tarafta görev yapan diplomatik ve konsüler personel hakkında Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi ve Konsolosluk İlişkileri Hakkında Viyana Sözleşmesi'nin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda, bir akit tarafın diğer akit taraftaki diplomatik temsilciliklerinde çalışan diplomatlar ile bu temsilciliklerde çalışan idari ve teknik personel ile diplomatların özel hizmetlisi olarak çalışmak üzere görevlendirilen kişiler hakkında uygulanacak mevzuat aşağıda yer almaktadır.

2.1. İran'daki Türkiye Elçiliğinde ve Konsolosluklarda İstihdam Edilenler

İlgili hükümler	Anlaşmanın 11 inci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
TR/IRI 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

Ülkemizin İran'daki diplomatik temsilciliklerinde çalışanlar Kurum mevzuatına tabi olacaktır. Dışişleri Bakanlığının talebi üzerine, bu kişilerin Ülkemizde sosyal güvenliğinin sağlandığını gösterir 3 nüsha TR/IRI 101 formüleri düzenlenerek 2 nüshası Dışişleri Bakanlığına iletilecektir.

2.2. Türkiye'deki İran Elçiliğinde ve Konsolosluklarında İstihdam Edilenler

İlgili hükümler	Anlaşmanın 11 inci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
IRI/TR 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

İran'ın Ülkemizdeki diplomatik temsilciliklerinde çalışanlar İran mevzuatına tabi olacaktır. Ancak bu durumdaki kişilerin İran'da sosyal güvenliğinin sağlandığına dair IRI/TR 101 formülerini Kuruma ibraz etmeleri gerekmektedir.

3. Uluslararası Taşımacılık İşletmeleri Personeli

İş yeri merkezi akit taraflardan birinde bulunan uluslararası nakliyat firması personelinin tabi olacağı mevzuata ilişkin açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

3.1. Merkezi Türkiye'de Bulunan Uluslararası Taşımacılık İşletmelerinde Çalışanlar

İlgili hükümler	Anlaşmanın 10/2 nci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
TR/IRI 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

Anlaşmanın 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre, iş yeri merkezi Ülkemizde bulunan bir iş yerinin çalışanı olarak karayolu, havayolu veya demiryolu ile yolcu veya mal taşımacılığı yapan personelin İran'a gitmesi durumunda, Ülkemiz sosyal güvenlik mevzuatına tabi kalabilmesi için işverenin Ek 1'deki "4/1-(a) Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi" ile başvurusu üzerine, sigortalı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

için üç nüsha olarak düzenlenecek TR/IRI 101 formülerinin iki nüshası sigortalıya veya işverene verilecek bir nüshası dosyasında saklanacaktır.

Söz konusu formüler, sigortalının çalıştığı iş yeri dosyasının bulunduğu SGK/SGM tarafından düzenlenecektir.

3.2. Merkezi İnan'da Bulunan Uluslararası Taşımacılık İşletmelerinde Çalışanlar

İlgili hükümler	Anlaşmanın 10/2 nci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
IRI/TR 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

İş yeri merkezi İnan'da bulunan bir iş yerinin sigortalısı olarak karayolu, havayolu veya demiryolu ile yolcu veya mal taşımacılığı yapan personelin Ülkemize gelmesi durumunda, kişi hakkında İnan sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasına devam edilecektir.

Ancak, bu durumda İnan'da sosyal güvenliğinin sağlandığını gösterir ve İnan yetkili kurumunca düzenlenmiş IRI/TR 101 formülerinin ibraz edilmesi gerekmektedir.

Kuruma intikal eden IRI/TR 101 formüleri üzerinde herhangi bir onay işlemi yapılmayacaktır.

IRI/TR 101 formülerinin SGK/SGM'ye intikal etmesi üzerine ilgili servis, çalışanın İnan mevzuatına tabi olarak çalıştığını tescil ve prim işlemlerini yürüten servise gereğinin yapılması için bildirecektir.

4. Gemi Mürettebatı ve Gemide Çalışanlar

4.1. Ülkemiz Bayrağını Taşıyan Gemide Çalışanlar (Gemi Adamları)

İlgili hükümler	Anlaşmanın 10 /1 inci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
TR/IRI 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

Bayrağımızı taşıyan bir gemide çalışanlar Ülkemiz mevzuatına tabi olacaktır. Bu çalışanın gemiyle İnan limanına ya da karasularına girmesi durumunda, işverenin Ek 1'deki "4/1-(a) Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi" ile başvurusu üzerine, sigortalı için TR/IRI 101 formüleri düzenlenerek bir nüshası sigortalıya ve/veya işverene verilecektir.

4.2. İnan Bayrağını Taşıyan Gemide Çalışanlar (Gemi Adamları)

İlgili hükümler	Anlaşmanın 10 /1 inci maddesi, İdari Anlaşmanın 4 üncü maddesi
IRI/TR 101	Uygulanacak Mevzuat Belgesi

İnan bayrağını taşıyan bir gemide çalışanlar İnan mevzuatına tabi olacağından bu kişilerin gemiyle Ülkemiz limanında ya da karasularında bulunması durumunda, İnan'da sosyal güvenliğinin sağlandığını gösteren IRI/TR 101 formülerini Kuruma ibraz etmesi gerekmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

HASTALIK VE ANALIK YARDIMLARI, MESLEK HASTALIKLARI, VE CENAZE YARDIMLARI (ÖDENEKLERİ)

1. Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi (Hastalık ve Analık Sigortası Kapsamında Ayni ve Nakdi Yardımlar)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Anlaşmanın 13 üncü maddesine göre; bir akit taraf mevzuatına göre hastalık ve analık sigortası kapsamında aynı ve nakdi (geçici iş göremezlik ödenekleri) yardımlara hak kazanmak için belirli sigortalılık sürelerinin tamamlanmış olması gerekiyorsa, diğer akit tarafta geçen sigortalılık sürelerinin aynı zamana rastlamamak şartıyla birleştirileceği hükme bağlanmıştır.

1.1. Kurum Sigortalılarının İran'daki Sigortalılık Süreleri

İlgili hükümler	Sözleşmenin 13 üncü maddesi, İdari Anlaşmanın 6 ncı maddesi
IRI/TR 104	Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

Kanununun 4/1-(a) ve 4/1-(b) bentleri kapsamında sigortalı ya da hak sahiplerinin hastalık ve analık sigortası kapsamında sağlanan yardımlara hak kazanabilmesi için Türkiye'de geçen sigortalılık sürelerinin yetersiz olması durumunda, İran'da bu kapsamda geçen sigortalılık süreleri dikkate alınacaktır.

Sigortalının veya ölümü halinde hak sahiplerinin SGİM/SGM'ye talepte bulunmaları halinde İdari Anlaşmanın 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre İran'daki sigortalılık sürelerini gösterir IRI/TR 104 formülerini ibraz etmesi gerekmektedir.

Sigortalının söz konusu formüleri ibraz edememesi halinde İdari Anlaşmanın 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına göre SGİM/SGM'lerce TR/IRI 001 formüleri düzenlenerek İran yetkili kurumundan IRI/TR 104 formülerinin gönderilmesi istenilecektir.

1.2. İran Sigortalılarının Türkiye'deki Sigortalılık Süreleri

İlgili hükümler	Sözleşmenin 13 üncü maddesi, İdari Anlaşmanın 6 ncı maddesi
TR/IRI 104	Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

İran mevzuatına göre sigortalı olan bir kişinin aynı ve nakdi yardımlara hak kazanabilmesi için sigortalının İran'da geçen sigortalılık sürelerinin yetersiz olması halinde, Türkiye'deki bu kapsamdaki sigortalılık süreleri dikkate alınacaktır.

İran yetkili kurumundan, IRI/TR 001 formüleri ile TR/IRI 104 formülerinin düzenlenerek gönderilmesinin talep edilmesi halinde söz konusu formüller iki nüsha halinde düzenlenerek bir nüshası İran yetkili kurumuna gönderilecektir.

Sigortalı ya da hak sahibi tarafından TR/IRI 104 formüleri talep edilmesi halinde, söz konusu formüller iki nüsha şeklinde düzenlenerek bir nüshası sigortalı ya da hak sahibine verilecek bir nüshası ise sigortalının dosyasında muhafaza edilecektir.

2. Meslek Hastalığı Yardımları

Anlaşmanın 18 inci maddesine göre; akit taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul, bu hastalığın ilk kez diğer akit tarafta meydana gelmiş olması halinde de yerine getirilmiş sayılmaktadır.

Bir akit tarafın mevzuatına göre meslek hastalığı halinde yardıma hak kazanılması, mesleğin bu tür bir hastalığa yol açabileceği süre kadar yapılması koşuluna bağlı ise, akit tarafın yetkili kurumu, gerekli hallerde diğer akit tarafın mevzuatına göre bu meslekte geçen süreyi de dikkate almaktadır.

Anlaşmanın 19 uncu maddesine göre; her iki akit tarafın mevzuatına göre meslek hastalığı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

halinde nakdi yardım hakkı doğuyorsa, yardım, sadece meslek hastalığının meydana gelmesine sebep olan mesleki faaliyetin en son gerçekleştiği akit tarafın mevzuatına göre yapılacaktır.

Akit taraflardan birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığı yardımı yapılmış sigortalının diğer akit tarafta ikamet ettiği sürede bu hastalığının ağırlaşması halinde;

a) Sigortalı, ikinci akit tarafın mevzuatına göre anılan hastalığa neden olacak veya hastalığı ağırlaştıracak bir faaliyet icra etmemişse, birinci akit tarafın yetkili kurumu, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre ağırlaşmayı dikkate alarak yardımları yeniden belirleyecektir.

b) Sigortalı, böyle bir faaliyeti ikinci akit tarafın mevzuatına göre icra etmişse, birinci akit tarafın yetkili kurumu, yardımları, ağırlaşmayı dikkate almaksızın uyguladığı mevzuata göre üstlenecektir. Diğer akit tarafın yetkili kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgilinin ağırlaşmadan sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım miktarı ile ağırlaşmadan önce ödenmesi gereken yardım miktarı arasındaki farkı ödeyecektir.

3. Cenaze Yardımları (Ödenekleri)

Anlaşmanın 17 nci maddesine göre; akit taraflardan birinin mevzuatına göre cenaze yardımına hak kazanılması, bir sigortalılık süresinin tamamlanması koşuluna bağlı ise bu akit tarafın yetkili kurumu, gerekiyorsa diğer akit tarafta geçmiş olan sigortalılık sürelerini, aynı zamana rastlamamak kaydıyla kendi mevzuatına göre geçmiş sürelerle birleştirebilecektir.

Akit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse, diğer akit tarafta öldüğü takdirde, sigortalı olduğu akit tarafta ölmüş gibi kabul edilecek ve ilgili kimseler cenaze yardımına hak kazanabilecektir.

Her iki akit tarafın mevzuatına göre cenaze yardımından yararlanma hakkı bulunması halinde cenaze yardımı, sadece ölen kişinin ikamet ettiği akit tarafın mevzuatına göre verilecektir.

İdari Anlaşmanın 11 inci maddesine göre; cenaze yardımından yararlanmak isteyen ilgili kimseler ödeneği ödeyecek yetkili kuruma doğrudan ya da ikamet ettikleri akit tarafın irtibat kurumu aracılığıyla başvurabilecektir.

Vefat eden İran sigortalısının Türkiye'de ikamet eden hak sahiplerinin SGİM/SGM'lere başvurması halinde söz konusu başvuru TR/IRI 001 formüleri ekinde İran yetkili kurumuna iletilecektir.

İdari Anlaşmanın 11 inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre cenaze yardımları, yetkili kurumlarca diğer akit tarafta ikamet edenlere doğrudan ödenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM İŞSİZLİK YARDIMLARI

Anlaşmanın 20 nci maddesi gereğince; işsizlik sigortası yardımları, kişinin son olarak sigortalı olduğu akit tarafın mevzuatına göre sağlanır.

Anlaşmanın "Yardımların Yurtdışına Ödenmesi" başlıklı 5 nci maddesi hükümleri işsizlik sigortası yardımlarına uygulanmaz hükmü gereğince işsizlik sigortası kapsamında sağlanan nakdi yardımlar İran'a transfer edilmeyecektir.

İdari Anlaşmanın 2 nci maddesinde ise işsizlik sigortasını kapsayan mevzuatla ilgili olarak Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü yetkili kurum olarak belirlenmiştir.

Bu durumda, sigortalılardan işsizlik sigortası kapsamında bir başvuru yapıldığında, başvuru yapılan SGİM/SGM başvurusu Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğüne gönderecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM AYLIK İŞLEMLERİ

Aylıklara ilişkin olarak Kurum ile İran irtibat kurumları arasındaki belge alışverişi işlemleri de dahil olmak üzere Anlaşma kapsamındaki tüm işlemler;

- 4/1-(a) ve 4/1(b) sigortalıları açısından SGİM/SGM'ler,

- 4/1-(c) sigortalılığı devam edenler açısından Kamu Görevlileri Tescil ve Hizmet Daire Başkanlığı (KGTHDB),

- 4/1-(c) emeklileri açısından Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığı (KGEDB) tarafından yürütülecektir.

1. Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Taleplerine İlişkin İşlemler

Anlaşmanın 14 üncü maddesi birinci fıkrasına göre her iki akit tarafta da çalışması bulunan bir sigortalının akit taraflardan birindeki prim ödeme gün sayısı, aylığa hak kazanmaya yetiyorsa bu akit taraf sadece kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak aylığı bağlayacaktır.

Söz konusu sürelerin bu akit taraf mevzuatına göre aylığa hak kazanmaya yetmemesi durumunda ise Anlaşmanın 14 üncü maddesine göre diğer akit taraftaki sigortalılık süreleri, aynı zamana rastlamamak kaydıyla birleştirilecektir.

Anlaşmanın 25 inci maddesi gereği, akit taraflardan birine yapılması gereken bir başvurunun diğer akit taraftaki yetkili makama/kuruma yapılmış olması halinde, başvuru ilgili akit tarafın yetkili makamına/kurumuna aynı tarih itibarıyla yapılmış sayılacaktır.

Aylıklara ilişkin Kurum ile İran irtibat kurumu arasında yürütülmesi gereken işlemlerin tamamı 4/1-(a) ve 4/1-(b) sigortalıları açısından sigortalının son çalışmasının geçtiği SGİM/SGM, 4/1-(c) sigortalıları açısından ise KGTHDB veya KGEDB tarafından yürütülecektir.

Ancak, Kurumdan aylık alan sigortalıların Anlaşma kapsamında İran'dan aylık talebinde bulunmaları durumunda, sigortalının aylık talebine ilişkin işlemler kişinin tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM veya KGEDB tarafından yürütülecektir.

Anlaşma kapsamında malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarına hak kazanılması için Kanunun 4/1-(a), 4/1-(b), 4/1-(c) bendi ve 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki çalışmalar İran'daki sigortalılık süreleriyle aynı zamana rastlamamak şartı ile birleştirilecektir.

Anlaşmanın 29 uncu maddesine göre, Anlaşma hükümleri sigortalıların Anlaşmanın yürürlük tarihinden önce geçen hizmetlerini de kapsamakta olup, herhangi bir yardıma hak kazanılmasında bu sürelerin de dikkate alınması gerekmektedir. Ancak, bu süreler Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önceki dönem için hiçbir yardım hakkı doğurmayacaktır.

1.1. Türkiye'den Yapılan Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Aylığı Başvurularına İlişkin İşlemler

İlgili hükümler	Anlaşmanın 14,15 ve 16 ncı maddeleri, İdari Anlaşmanın 7, 8 ve 9 uncu maddeleri
TR/IRI 001	Bildirim
TR/IRI 202	Malullük veya Yaşlılık Aylığı Talebi
TR/IRI 203	Hak Sahibi Aylığı Talebi
TR/IRI 205	Sigortalılık Süreleri Hakkında Belge
TR/IRI 207	Çalışma Beyan Belgesi
TR/IRI 210	Aylık Talebi Hakkında Karar Bildirme
TR/IRI 213	Tıbbi Rapor

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

TR/IRI 001 formüleri yetkili kurumlar arasındaki iletişimi sağlayan formüler olup üst yazı niteliğinde kullanılacaktır. TR/IRI 001 formülerinin ihdas edilmesinin amacı, tercüme işlemi yapılmasına gerek kalmadan yetkili kurumlar arasındaki yazışmaların yapılmasıdır.

Sigortalı ve aylık sahibi hakkındaki bilgi ve belgeler İran yetkili kurumuna gönderilirken TR/IRI 001 formüleri üst yazı niteliğinde kullanılacak olup, TR/IRI 202, TR/IRI 203, TR/IRI 205, TR/IRI 207, TR/IRI 210 ve TR/IRI 213 formüleri TR/IRI 001 formüleri ekinde İran yetkili kurumuna gönderilecektir. Sigortalının talebinin Kanunun 4/1-(a) veya 4/1-(b) bentleri kapsamında değerlendirilmesi gerekiyorsa aylık taleplerine ilişkin formülerin düzenlenmesi ve İran yetkili kurumuna gönderilmesi işlemleri, sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yürütülecektir. Bu kapsamdaki sigortalıların İran kurumlarından hizmet isteme ve hizmet gönderme işlemleri de sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yapılacaktır.

Sigortalıların aylık taleplerine ilişkin işlemler aşağıdaki şekilde yürütülecektir:

1.1.1. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Tahsis Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması

Anlaşmaya göre aylık bağlanması için SGİM/SGM'lere başvuran aylık talep sahipleri, öncelikle Yurtdışı İşlemleri Servisine yönlendirilecektir.

Bu servislerce, yaşlılık ve malullük aylığı talebi için TR/IRI 202 ve dul ve yetim (ölüm) aylığı talebi için TR/IRI 203 formüleri bilgisayar ortamında düzenlenecektir. Ayrıca sigortalıdan bir örneği Ek: 3'de yer alan "Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi" ile birlikte varsa İran'da geçen sigortalılık sürelerine ait belge örnekleri alınacaktır.

Bu belge örnekleri ile birlikte gerekmesi durumunda talep sahibinden alınacak bilgilere göre TR/IRI 207 belgesi doldurulacak ve aylık türüne göre doldurulacak aylık talep formüleri ve Türkiye'de sigortalılık süresi bulunması halinde düzenlenecek TR/IRI 205 formüleri, TR/IRI 001 ekinde İran tarafına iletilecektir.

Sigortalının Ülkemizdeki hizmetlerinin toplanması, birleştirilmesi ve tespitine yönelik işlemler, yürürlükteki usul ve esaslar dahilinde yürütülecek olup, talep sahibinin Ülkemizde geçen çalışmalarına ait TR/IRI 205 formüleri sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından düzenlenip onaylanacaktır.

Malullük aylığı talebi söz konusu ise sigortalının başvurduğu SGİM/SGM tarafından sağlık hizmeti sunucusuna sevk edilerek TR/IRI 213 formülerinin düzenlenmesi sağlanacaktır. Sevk işleminde TR/IRI 213 formülerinin İran'daki yetkili kurumun adı ve adresi bölümü ile (1) numaralı kısmı SGİM/SGM tarafından diğer kısımları ise Kurumla sözleşmeli sağlık hizmeti sunucuları tarafından doldurulacaktır.

Yaşlılık aylığı talebi için TR/IRI 202 ve dul ve yetim (ölüm) aylığı talebi için TR/IRI 203 formüleri ve gerekmesi durumunda TR/IRI 205 formüleri ikişer nüsha olarak düzenlenecek olup formülerin bir nüshası dosyasında muhafaza edilecek diğer nüshası TR/IRI 001 formüleri ekinde İran yetkili kurumuna gönderilecektir. Bu gönderme işlemi yapılırken ilgilinin İran'daki çalışmalarını gösterir IRI/TR 205 ve aylık bağlama kararına ilişkin IRI/TR 210 formüleri talep edilecektir.

Kurum tarafından ekleri ile birlikte gönderilen formüleri alan İran yetkili kurumu, sigortalının talebini kendi mevzuatı kapsamında değerlendirecektir. İran yetkili kurumundan gönderilen IRI/TR 205 ve IRI/TR 210 formüleri ilgili SGİM/SGM'ye veya KGEDB'ye ulaştığında gerekli işlem ve kontroller yapılarak ilgili formüler dosyasında muhafaza edilecektir.

Sigortalının Ülkemizdeki aylık talebine ilişkin işlemlerde yürürlükteki usul ve esaslar dahilinde,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yürütülecek ve aylık kararı sigortalıya ve İran yetkili kurumuna bildirilecektir.

İran yetkili kurumundan hizmet isteme işlemleri; Kanununun 4/1-(a) ve 4/1-(b) bendi kapsamındakiler için son çalışmanın geçtiği SGİM/SGM, Kanununun 4/1-(c) bendi kapsamındakiler için ise KGTHTDB tarafından TR/IRI 001 formleri ile yapılacaktır.

506 sayılı Kanununun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sigortalıların/aylık sahiplerinin İran'a yapacakları aylık/gelir bağlanması talepleri, ilgili sandığın bulunduğu ildeki SGİM/SGM tarafından İran'a iletilecektir.

1.1.2. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Tahsis Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'den Farklı Bir SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması

Anlaşmaya göre aylık bağlanması için SGİM/SGM'lere başvuran aylık talep sahipleri, öncelikle Yurtdışı İşlemleri Servisine yönlendirilecektir.

Bu servişçe yapılacak kontrol neticesinde sigortalının başvurusunun son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'den farklı bir SGİM/SGM'de olduğunun tespit edilmesi halinde, aylık talebini alan SGİM/SGM'ce aylığın türüne göre TR/IRI 202, TR/IRI 203, TR/IRI 205 ve gerekmesi durumunda TR/IRI 207 formleri ikişer nüsha olarak düzenlenecek olup bütün bölümleri bilgisayar ortamında doldurulacaktır.

Malullük aylığı talebi durumunda söz konusu talep sigortalının başvurduğu SGİM/SGM tarafından sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye yönlendirilecektir. Bu SGİM/SGM tarafından sigortalının başvurduğu ildeki sağlık hizmet sunucusuna sevk işlemi yapılacak ve sonrasında TR/IRI 213 formlerinin düzenlenmesi işlemleri de bu SGİM/SGM tarafından sağlanacaktır. Sevk işleminde TR/IRI 213 formlerinin (1) numaralı kısmı SGİM/SGM tarafından diğer kısımları ise ilgili doktor tarafından doldurulacaktır.

Yaşlılık ve malullük aylığı talebi durumunda TR/IRI 202 (malullük aylığı talebinde TR/IRI 202 formleri ile birlikte TR/IRI 213 formleri de düzenlenecektir), ölüm aylığı talebi durumunda ise TR/IRI 203 formleri, bir örneği Ek 3'deki "Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi" ile birlikte varsa İran'da geçen sigortalılık sürelerine ait diğer belge örnekleri alınarak sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye gönderilecektir.

Sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM tarafından yapılacak diğer işlemler Genelgenin bu bölümünde yer alan "1.1.1. Sigortalının Son Çalışmasının Geçtiği ya da Kurumdan Aylık Alıyor Olması Halinde Tahsis Dosyasının Bulunduğu SGİM/SGM'ye Başvuru Yapması" başlığı altındaki açıklamalara göre sonuçlandırılacaktır.

1.1.3. Türkiye'de Çalışması Bulunmayanların İran'dan Aylık Talebine İlişkin İşlemler

Ülkemizde çalışması bulunmayanların İran'dan aylık talebinde bulunmak için Kuruma yaptığı başvurulara ilişkin tüm işlemler ilgilinin başvurduğu SGİM/SGM tarafından gerçekleştirilecektir.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

1.1.4. Kanunun 4/1-(c) bendi Kapsamındaki Sigortalıların Aylık Talebine İlişkin İşlemler

Son çalışması Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında olan veya 2829 sayılı Kanuna ya da Kanunun 53 üncü maddesine göre Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında aylık bağlanması gereken sigortalıların, aylık taleplerine ilişkin formüler, ikamet edilen veya başvuru yapılan yerdeki SGİM/SGM tarafından düzenlenerek iki nüsha halinde İran yetkili kurumuna gönderilmek üzere KGEDB'ye iletilecektir.

Bu kapsamdaki sigortalıların İran kurumlarından hizmet isteme ve hizmet gönderme işlemleri aylık alanlar için KGEDB tarafından, aylık almayanlar için ise KGTHDB tarafından yürütülecektir.

1.2. İran'dan Yapılan Yaşlılık, Malullük ve Ölüm Aylığı Taleplerine İlişkin İşlemler

İlgili hükümler	Anlaşmanın 14,15 ve 16 ncı maddeleri, İdari Anlaşmanın 7, 8 ve 9 uncu maddeleri
IRI/TR 001	Bildirim
IRI/TR 202	Malullük veya Yaşlılık Aylığı Talebi
IRI/TR 203	Hak Sahibi Aylığı Talebi
IRI/TR 205	Sigortalılık Süreleri Hakkında Belge
IRI/TR 207	Çalışma Beyan Belgesi
IRI/TR 210	Aylık Talebi Hakkında Karar Bildirme
IRI/TR 213	Tıbbi Rapor

İran'da ikamet eden sigortalılar, her türlü aylık ve hizmet birleştirme taleplerini İran yetkili kurumuna yapacaklardır. İran yetkili kurumu malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı ile hizmet birleştirilmesine ilişkin her türlü taleplerini IRI/TR 001 formüleri ile birlikte talep edilen aylık türüne göre IRI/TR 202, IRI/TR 203 ve IRI/TR 205 formüleri ile Kurumumuza iletilecektir. İran yetkili kurumunun bu taleplerine ilişkin tüm işlemler, sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'deki Yurtdışı İşlemleri Servisi tarafından yürütülecektir.

İran yetkili kurumlarınca sigortalının Türkiye'deki son sigortalılık süresinin hangi il dahilinde geçtiği tespit edilmemiş ise buna ilişkin talepler, YSEDB'ye intikal ettirilecek, YSEDB'ce ilgili SGİM/SGM'ye gönderilecektir.

İran'dan gelen aylık taleplerinin sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da Kurumdan aylık alıyor olması halinde tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'den farklı bir SGİM/SGM'ye gönderilmesi durumunda, talep geciktirilmeksizin sigortalının son çalışmasının geçtiği ya da tahsis dosyasının bulunduğu SGİM/SGM'ye iletilecektir.

Talebi alan SGİM/SGM, Kurum mevzuatı ve Anlaşma hükümleri kapsamında gerekmesi halinde hizmetleri birleştirecek ve kararı sigortalıya doğrudan, İran yetkili kurumuna ise TR/IRI 210 formüleri ile bildirecektir.

Malullük aylığı taleplerinde İran yetkili kurumu tarafından IRI/TR 213 formüleri de gönderilecektir. İran'dan gelen malullük aylığı talepleri de Kurum mevzuatı çerçevesinde değerlendirilerek aylık talebi sonuçlandırılacaktır.

Sigortalının aylık talebinin, Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamında değerlendirilmesi gerekiyorsa yukarıda sayılan işlemler KGEDB tarafından, 506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamındaki sandıklarca değerlendirilmesi gerekiyorsa ilgili sandık tarafından yürütülecektir.

2. Aylıkların Hesaplanması

2.1. Anlaşma Kapsamında Müstakil Aylık Bağlanması

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Anlaşmanın 16 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre başvuru sahibinin aylığa hak kazanmasında sadece Türkiye'deki sigortalılık sürelerinin yeterli olması durumunda, Kanunun ilgili hükümlerine göre aylık bağlama işlemleri gerçekleştirilecek, İran'da geçen süreler aylığın hesabında dikkate alınmayacaktır.

Örnek 1: İran'da 01/01/1992-31/12/1992 tarihleri arasında 360 gün, Türkiye'de Kanunun 4/1-(a) bendi kapsamında 01/05/1993-30/06/2022 tarihleri arasında fasıllı olarak 6400 gün çalışması olan ve 14/07/2023 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunan, 02/03/1970 doğumlu erkek sigortalıya sadece Türk mevzuatına tabi geçen hizmetleriyle yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için; Türkiye'deki ilk işe giriş tarihine göre (01/05/1993) 25 yıllık sigortalılık süresi ve 5750 prim ödeme gün sayısı şartlarının oluşması gerekmektedir.

Buna göre, yaşlılık aylığı talep tarihinde Türkiye'de 25 yıllık sigortalılık süresi ve 6400 günü bulunan sigortalının İran'da geçen sigortalılık süreleri dikkate alınmaksızın, Ülkemizde geçen çalışmalarına göre müstakil yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

Örnek 2: İran'da 01/02/1993-31/12/1994 tarihleri arasında 690 gün; Türkiye'de 23/01/1995-22/05/2020 tarihleri arasında Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında 9120 gün hizmeti bulunan 01/01/1969 doğumlu erkek sigortalı 14/06/2023 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunmuştur.

Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında geçen hizmetleri dikkate alındığında talep tarihi itibarıyla 25 tam yıl (9000 gün) prim ödeme koşulunu yerine getiren sigortalıya İran'da geçen sigortalılık süreleri dikkate alınmaksızın müstakil yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

2.2. Anlaşma Kapsamında Kısmi Aylık Bağlanması

Anlaşmanın 16 ncı maddesinin ikinci fıkrası gereğince, Türkiye'deki sigortalılık sürelerinin aylığa hak kazanmaya yetmemesi durumunda aynı zamana rastlamamak kaydıyla İran'daki sigortalılık süreleri ile Ülkemizdeki hizmetler birleştirilerek aylığa hak kazanma durumu değerlendirilecektir. Aylık bağlama işlemi yapılırken sadece Türkiye'de geçen hizmetlere ait prime esas kazançlar (PEK) dikkate alınacaktır.

Kısmi Aylık:

(Toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden hesaplanan teorik aylık miktarı) X (Türk mevzuatına göre geçen prim ödeme gün sayısı) ÷ (Toplam prim ödeme gün sayısı)

formülüne göre hesaplanacaktır.

Örnek: İran'da 20/06/1970-31/12/1982 tarihleri arasında fasıllı olarak 4151 gün; Türkiye'de 18/01/1983-31/12/1994 tarihleri arasında Kanunun 4/1-(b) bendi kapsamında 4303 gün hizmeti bulunan 01/01/1953 doğumlu erkek sigortalı, 04/05/2023 tarihinde aylık talebinde bulunmuştur. Sigortalı talepte bulunduğu tarihte 70 yaşındadır. 15 yıl 5400 gün üzerinden yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya mevzuatımıza göre müstakil yaşlılık aylığı bağlanamayacağından, 01/06/2023 tarihi itibarıyla $(4303 \div 8454 = 0,5089)$ sabit sayı oranıyla) kısmi yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

3. Ortak Hükümler

3.1 Bir Yıldan Az Sigortalılık Süreleri

Anlaşmanın 15 inci maddesi gereği, bir akit tarafın mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerinin bir yıldan az olması durumunda; bu süreler hizmetin geçtiği akit tarafça Anlaşma kapsamındaki aylığın hesabında dikkate alınmayacaktır. Ancak, hizmetin geçtiği akit taraf mevzuatına göre bir yıldan az sigortalılık sürelerine istinaden, bir aylık hakkının kazanılması halinde, bu bir yıldan az sigortalılık süreleri hizmetin geçtiği akit tarafça dikkate alınacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Hizmetin geçtiği akit tarafça bir yıldan az sigortalılık süreleri ile Anlaşma kapsamında aylık hakkı doğmayacağından; diğer akit tarafça bir aylık hakkının kazanılması, korunması, yeniden kazanılması ve gerçek tutarlarının belirlenmesinde söz konusu bir yıldan az süreler kullanılacaktır. Ancak, bu bir yıldan az süreler kendi mevzuatına göre geçmiş sayılarak Anlaşmaya göre müstakil aylık hesabında gün olarak dikkate alınacaktır. Bu sayede, bir yıldan az olduğu için hizmetin geçtiği akit tarafça Anlaşma kapsamında kullanılmayan bu sürelerin diğer akit tarafça kullanılması sağlanacaktır.

Örnek: İran'da 01/03/1992-30/11/1992 tarihleri arasında 270 gün, Türkiye'de 4/1-(a) kapsamında 01/12/1992-31/03/2020 tarihleri arasında fasıllı olarak 5480 gün çalışması olan ve 04/08/2023 tarihinde yaşlılık aylığı talebinde bulunan 01/08/1966 doğumlu erkek sigortalıya sadece Türk mevzuatına tabi geçen hizmetleriyle yaşlılık aylığı bağlanabilmesi için; Türkiye'deki ilk işe giriş tarihine göre (01/12/1992) 25 yıllık sigortalılık süresi ve 5675 prim ödeme gün sayısı şartlarının oluşması gerekmektedir.

Türkiye'deki çalışmalar ile 25 yıllık sigortalılık süresi şartı yerine getirilmiş olmakla birlikte ilgilinin 5675 prim ödeme gün sayısı olmadığından müstakil yaşlılık aylığı bağlanmasına imkan bulunmamaktadır.

Ancak, Anlaşmanın 15 inci maddesinin ikinci fıkrası gereği İran'da geçen 1 yıldan az 270 günlük süre Türkiye'de geçmiş kabul edileceğinden, aylık bağlanması talebinde bulunulan tarih itibarıyla 5750 günü (5480+270) olan ve İran'daki sürelerin alınması ile birlikte ilk işe giriş tarihinin 01.03.1992 olarak değişmesi sonucunda aylık bağlanması için aranan 5675 gün şartı 5600 güne düştüğünden asgari 5600 günlük prim ödeme gün sayısı şartını yerine getiren sigortalıya tahsis talebini takip eden aybaşından itibaren Anlaşma kapsamında müstakil yaşlılık aylığı bağlanacaktır.

3.2. Kanunun Ek 19 uncu Maddesinin Sözleşme Aylıkları İçin Uygulanmaması

5510 sayılı Kanunun Ek 19 uncu maddesinde; bu Kanun veya bu Kanunla yürürlükten kaldırılan ilgili kanun hükümlerine göre malullük ve yaşlılık sigortasından ödenen aylıklar ve aylıklar ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemelerin toplamının dosya bazında, 08/02/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödeme dâhil 7.500 Türk lirasından az olamayacağı, aynı maddenin üçüncü fıkrasında ise uluslararası sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için bu madde hükümlerinin uygulanmayacağı öngörülmüştür.

Bu kapsamda, Genelgenin 3 üncü bölümündeki kısmi aylık hesaplamasına ilişkin "2.2. Anlaşma Kapsamında Kısmi Aylık Bağlanması" başlığı altındaki formülde yer alan teorik aylık hesaplanırken de Kanunun Ek 19 uncu maddesinde yer alan 7.500 Türk Lirasına yükseltme işlemi yapılmadan sabit sayı bulunarak aylık bağlama işlemi sonuçlandırılacaktır. Dolayısıyla 5510 sayılı Kanunun Ek 19 uncu maddesi Anlaşma kapsamında bağlanan aylıklar ve 5510 sayılı Kanunun Ek 18 inci maddesindeki bayram ikramiyeleri için uygulanmayacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM TIBBİ KONTROLLER

Anlaşma ve İdari Anlaşma kapsamında yapılan tıbbi kontrollere ilişkin usul ve esaslar aşağıda yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İlgili hükümler	Anlaşmanın 22/5 inci maddesi
TR/IRI 213 IRI/TR 213	Tıbbi Rapor

Anlaşmanın 22 nci maddesinin beşinci fıkrasında, bir akit taraf ülkesinde ikamet eden kimselerin diğer akit taraf mevzuatına göre öngörülen tıbbi kontrolleri yetkili kurumun talebi üzerine ikamet edilen akit taraf yetkili kurumunca kendi mevzuatında öngörülen usullere göre yapılacağı ve tıbbi kontrole ilişkin muayene masraflarının tıbbi muayeneyi talep eden yetkili kurum tarafından karşılanacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, İran yetkili kurumunun talebine istinaden, Kurumumuzca ilgilinin tıbbi kontrolü yaptırılarak sonuçları en kısa sürede İran yetkili kurumuna gönderilecektir. İran adına yapılan tıbbi kontrol masrafları anılan ülke yetkili kurumundan talep edilecektir. Söz konusu tıbbi rapor iki ülke yetkili kurumunca da kullanılması durumunda rapor masrafları daimi ikamet edilen ülke yetkili kurumunca karşılanacaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM ANLAŞMANIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ORTAK VE DİĞER HUSUSLAR

1. Başvuruların Alınması

Anlaşmanın 25 inci maddesi gereği, akit taraflardan birinin yetkili kurumuna gönderilmesi gereken başvurunun, diğer akit taraf yetkili kurumuna verilmiş olması durumunda başvuru, ilgili akit taraf kurumuna aynı tarihte verilmiş sayılmaktadır. Bu şekilde Kuruma intikal eden başvurular geciktirilmeksizin İran yetkili kurumuna gönderilecektir.

Aynı şekilde, Kuruma verilmesi gerektiği halde İran yetkili kurumuna yapılmış olan Anlaşma kapsamındaki başvurular, İran yetkili kurumu tarafından Kuruma gönderilmektedir. İran yetkili kurumuna yapılmış olan başvuru tarihi, Kuruma yapılmış başvuru tarihi olarak esas alınacaktır.

2. Aylık Taleplerine İlişkin İşlemler

Aylık talep tarihinden önce İran'da çalışması bulunan Kanunun 4/1-(a), 4/1-(b) ve 4/1-(c) bendi kapsamındaki sigortalılara veya sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine, sigortalının Türkiye'deki prim ödeme gün sayısının müstakil aylık bağlanmasına yeterli olması durumunda da bağlanacak aylık Anlaşma kapsamında değerlendirilecektir.

Kanunun 4/1-(c) bendi kapsamındaki sigortalıların Anlaşma kapsamındaki aylık bağlama işlemleri KGEDB tarafından yürütülecektir.

Anlaşma kapsamında aylık talep başvurularına ve aylık bağlama işlemlerine ilişkin bu Genelgede yer almayan hususlarda Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği hükümleri, 06/11/2018 tarihli ve 2018/38 ile 29.06.2020 tarihli ve 2020/22 sayılı Genelge hükümleri uygulanacaktır.

3. Kişisel Verilerin Korunması

Anlaşmanın 22 nci maddesinin altıncı fıkrasına göre, akit tarafların yetkili makam, yetkili kurum veya irtibat kurumları Anlaşmanın uygulanması amacıyla kişisel verileri birbirleri ile paylaşacaktır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Anlaşma kapsamında paylaşılan kişisel veriler, gizlilik değeri taşıyacak ve sadece Anlaşmanın uygulanmasında kullanılacaktır. Diğer akit taraf kendisine iletilen bilgileri ifşa etmeyecektir.

4. İrtibat Kurumları İle Yapılacak Yazışmalar

Aylıklara ilişkin olarak İran yetkili kurumları ile yapılacak yazışmalar; Kanununun 4/1-(a) ve 4/1-(b) bendi kapsamındakiler için son çalışmanın geçtiği SĞİM/SGM, Kanununun 4/1-(c) bendi kapsamındakiler için ise ilgisine göre KGTHDB veya KGEDB tarafından yapılacaktır.

İran yetkili kurumlarının adresleri Kurum intranet sayfasında "Kurumsal/Dokümanlar/Yurtdışı/Yabancı Ülke Sigorta Kurumlarının Adresleri" bölümünde yayınlanmıştır.

Anlaşmanın 23 üncü maddesi uyarınca yazışmalarda akit taraflar kendi resmi dilini kullanacaktır.

5. Yersiz Ödemelerin Geri Alınması

Anlaşmanın 26 ncı maddesine göre akit taraflardan birinin yetkili kurumu, bir kişiye fazla veya yersiz bir ödeme yapmışsa, diğer akit tarafın yetkili kurumundan yersiz ödenen meblağın geri alınmasını talep edebilecektir.

Talebi alan akit tarafın yetkili kurumu, söz konusu yersiz ödemeyi, bu kimseye yapacağı birikmiş ödemelerden kesinti yaparak alacaklı akit tarafın yetkili kurumuna transfer edecektir. Birikmiş ödemelerin yersiz ödemeyi karşılamaması halinde, kesintiyi yapacak akit taraf kendi iç mevzuatındaki kesinti oranlarına riayet ederek kesinti işlemini yapacak ve alacaklı akit tarafa transfer edecektir.

Prim alacaklarının takip ve tahsili Anlaşma kapsamında olmadığından bu alacaklar diğer akit tarafın yetkili kurumundan talep edilmeyecektir.

6. Diğer Genelelerde Yapılan Değişiklikler

a) 22.02.2013 tarihli ve 2013/11 sayılı "Sigortalılık İşlemleri" konulu Genelgenin;

- Birinci Kısım Beşinci Bölümünün "3.1.2- İdari para cezası uygulanmasını gerektirmeyen re'sen tescil işlemleri" başlığı altındaki "Hollanda" ifadesinden sonra gelmek üzere "İran" ifadesi,

- 10 uncu Kısım İkinci Bölümünde "2.1- Sosyal güvenlik sözleşmesi imzalanmış ve akit ülkede sigortalılık başlangıç tarihi kabul edilenlerin borçlanma talepleri" başlığı altındaki "Hollanda" ifadesinden sonra gelmek üzere "İran" ifadesi,

- "Ek-20 Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanan Ülkeler" başlıklı tablosuna "34. Polonya" satırından sonra gelmek üzere aşağıdaki satır eklenmiştir.

35. İRAN	16.04.2016	01.05.2023	+	-
----------	------------	------------	---	---

- Ek-21'de yer alan "Geldikleri Ülkede Sosyal Sigortaya Tabi Olduklarını Belgeleyenlerin Ülkemizde Ne Kadar Süre İle Sigortalı Olmayacaklarını Gösterir" başlıklı tablosuna "36. Polonya" satırından sonra gelmek üzere aşağıdaki satır eklenmiştir.

37.	İran	24 ay	36 ay	Yok	Yok
-----	------	-------	-------	-----	-----

b) 06.11.2018 tarihli ve 2018/38 sayılı "Emeklilik İşlemleri" konulu Genelgenin İkinci Kısım Altıncı Bölümünün "1.1. Sosyal Güvenlik Sözleşmelerinde Özel Hüküm Bulunan Ülkeler İçin Sigortalılık Başlangıcı" başlığı altındaki "Hollanda" ifadesinden sonra gelmek üzere "İran" ifadesi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

eklenmiştir.

c) 29.06.2020 tarihli ve 2020/22 sayılı "4/1-(c) Kapsamındaki Sigortalıların Tescil ve Hizmet, Emeklilik ve Ödeme İşlemleri" konulu Genelgenin Birinci Kısım İkinci Bölümünün "9.1. Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Hizmet Birleştirmesi" başlığı altındaki tablo Ek 4'te yer alan güncel tablo ile değiştirilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

Dr. Raci KAYA
Kurum Başkanı

EKLER:

- Ek 1 : 4/1-(a) İçin Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi
Ek 2 : 4/1-(b) ve 4/1-(c) İçin Mevzuata Tabi Kalma Talep Dilekçesi
Ek 2A : 4/1-(b) ve 4/1-(c) İçin Türk Mevzuatına Tabi Kalma Belgesi
Ek 3 : Sosyal Güvenlik Sözleşmelerine Göre Akit Ülkelerden Gelir/Aylık Talep Dilekçesi
Ek 4 : Sosyal Güvenlik Sözleşmesi İmzalanmış Ülkeler Listesi

DAĞITIM:

Gereği:

Merkez ve Taşra Teşkilatına

Bilgi:

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

